

HARLEQUIN®

HISTORICKÁ
ROMANCE

JULIA
JUSTISOVÁ

Báječný nový svět

JULIA JUSTISOVÁ

BÁJEČNÝ NOVÝ SVĚT

PŘEKLAD

HELENA VOLNÁ

Milá čtenářko,

hrdinky obou příběhů, které jsem si pro Vás tento měsíc nachystal, se ocitnou v nelehké situaci a obě přistoupí na sňatek s partnerem, který je vlastně společensky nepřijatelný. V první romanci s názvem Prostopášný manžel, již z názvu vyplývá, že domluvený svazek lady Lucindy a vévody z Alderworthu, nemůže být nijak šťastný. A přestože spolu manželé několik let vůbec nežili, jejich opětovné sblížení je velkou šancí pro ně oba.

Ve druhé romanci, která je zároveň i třetím a posledním dílem minisérie Pokrokové mladé dámy a jež nese název Báječný nový svět, si můžete přečíst, jak slečnu Sáru doslova uhranul geniální, pokrokový a cílevědomý majitel přádelny. Mezi mladými lidmi zela nepřekonatelná společenská propast, kterou se Sára rozhodla zdolat a hledět vstříc novému báječnému světu technického i společenského pokroku.

Věřím, že Vás mé příběhy potěší.

S láskou

Váš Harlequin

Julia Justissová

BÁJEČNÝ NOVÝ SVĚT

Amsterdam • Atény • Bombaj • Budapešť • Hamburk
Londýn • Madrid • Milán • New York • Paříž
Rio de Janeiro • Stockholm • Sydney
Tokio • Toronto • Varšava

Název originálu:
The Enticing of Miss Standish

První vydání:
Mills & Boon, an imprint of HarperCollinsPublishers, 2020

Překlad:
Helena Volná

Odpovědný redaktor:
Bohdana Hyřhová

© 2020 by Janet Justiss
© For the Czech Republic edition by HarperCollins Polska sp. z o.o.,
Warszawa 2024

Tato kniha je vydána na základě licence Harlequin Books S.A.

Všechna práva vyhrazena, včetně práva na reprodukci části díla
v jakékoliv podobě.

Všechny postavy v této knize jsou fiktivní. Jakákoliv podobnost se
skutečnými osobami, živými či zesnulými, je čistě náhodná.

Harlequin a Harlequin Historická romance jsou ochranné známky,
jejichž vlastníkem je Harlequin Enterprises Limited a které byly
použity na základě jeho licence.

HarperCollins Polska je ochranná známka, jejímž vlastníkem je
HarperCollins Publishers, LLC. Název ani známku není možno
použít bez souhlasu vlastníka.

Ilustrace na obálce byla použita po dohodě s Harlequin Books S.A.
Všechna práva vyhrazena.

Elektronické formáty: Katarzyna Rek

HarperCollins Polska sp. z o.o.
ul. Domaniewska 34A, 02-672 Warszawa

ISBN: 978-83-8342-938-0 (EPUB)
ISBN: 978-83-8342-939-7 (MOBI)
ISBN: 978-83-8342-940-3 (PDF)

PRVNÍ KAPITOLA

Londýn – léto 1834

„Pracovat jako *společnice*?“ opakovala po Sáře její teta, lady Pattersonová, zvýšeným hlasem. „Chceš mě zostudit a své ubohé, nemohoucí matce přivodit smrt? Dobré nebe, vždyť si lidé pomyslí, že Standishovi zchudli stejně jako tvoje nešťastná přítelkyně, slečna Overtonová!“

Sára s povzdechem hleděla na svou tetu, která seděla na opačném konci pohovky v malém zadním salonku rodinného sídla, kde dámy popíjely čaj a Sářina matka jako obvykle ležela na své pohovce.

Sára usoudila, že je zbytečné podotknout, že náhlá ztráta majetku byla posléze pro její přítelkyni požehnáním, neboť vedla k tomu, že potkala muže, do něhož se zamilovala a provdala se za něj.

„Pomáhat *markýze* Trentové, doprovázet ji na schůzky a společenské události, to lze jen stěží pokládat za známku náhlého finančního úpadku.“

„Snad ne,“ připustila lady Pattersonová s pokrčením ramen. „Ale právě tak můžeš rovnou oznámit, že je z tebe stará panna, která již nemá naději na vdavky.“

„Po skončení mé páté společenské sezony a ve věku třiaadvaceti let mě za ni všichni považují tak jako tak.“

„Ale mohlo by to být jinak. Jen kdyby ses trochu víc snažila a věnovala se jednomu z džentlmenů, kteří o tebe projeví zájem,“ namítla lady Pattersonová. „Například panu Ersbymu či panu Berwickeovi. Nebo tomu okouzlujícímu panu Harlandeovi, který je navíc synem baroneta.“

„Pan Ersby nemluví o ničem jiném než o psech a lovu. Pan Berwicke stál pouze o urozenou manželku, která by ochotně a bez protestů žila celý rok na jeho zapadlém sídle v Yorkshire, a vzal si slečnu Woodwardovou jen necelý měsíc poté, co jsem ho zdvořile odmítla. A ten okouzlující syn baroneta stále žije se svou matkou a nehodlá to změnit, ani kdyby se oženil.“

Sára přejela rukama svou malou, kyprou postavu a smutně dodala: „Nejspíš jsem mu jeho matku připomínala.“

„Ne každý muž touží po vysoké, štíhlé a křehké krásce,“ odsekla teta. „Někteří dávají přednost dobře stavěné ženě z masa a kostí. Jistě, nikdy jsi nevypadala jako éterická, nedosažitelná bytost, ale máš elegantní držení těla, krásné světlé vlasy a zaslechla jsem, jak někteří pánové hodnotí tvé modré oči jako velmi hezké.“

„Ať tak či onak, *já* dávám přednost muži, který přemýšlí a má v životě nějaký cíl!“

„Tak proč si nezískáš přízeň jednoho z oněch politiků, o nichž neustále vyprávíš? Vždyť trávíš většinu času prací pro ten dámský výbor lady Lyndllingtonové, píšeš dopisy na podporu různých návrhů zákonů anebo se zabýváš podobnými vulgárními věcmi.“

Získat přízeň politika, jehož by mohla obdivovat.

Sára stiskla rty a snažila se zachovat si nečitelný výraz, aby ji neprozradila nešťastná vzpomínka, která jí vytanula na mysli. Strávila několik opojných

týdnů po boku přitažlivého a pohledného poslance parlamentu Lucia Draycotta, který ji povzbuzoval a radil se s ní. A pak ji požádal o soukromý rozhovor. Vybavila si své nervózní očekávání a jistotu, že ji chce požádat o ruku, i ponížení, když zjistila, že jediné, co chtěl, byl její názor, o kterou ze dvou dobře situovaných a neobyčejně konvenčních dívek by se měl ucházet.

Zklamání vedlo Sáru k rozhodnutí nikdy se neprovdát. Svou bolest nedávala najevo a neměla to v úmyslu ani teď, protože by to pouze prodloužilo hádku s tetou.

„Žádnou činnost, kterou podporuje lady Lyndlingtonová, nelze považovat za vulgární,“ namítla po chvíli klidně. „Jistě byste viděla raději, kdybych se věnovala jen odpoledním návštěvám, nákupům, večírkům, piknikům a plesům a scházela se a bavila se stále stejnými lidmi jako v uplynulých pěti letech.“

„Pochopitelně. Jsou to aristokraté, elita Anglie, stojí v čele naší společnosti!“

„Většina z nich však vede docela zbytečné životy,“ odsekla Sára. „Zato *já* chci trávit svůj život s malou částí této elity, která však usiluje o změnu a snaží se zlepšit život všech obyvatel Anglie.“

„A zahrabeš se proto někde jako *společnice*? Po tom všem, po celé té době, kdy jsem se ze všech sil snažila, abych ti zajistila důstojné postavení...“ zvolala teta a hlas se jí zlomil. Z pompadurky vytáhla kapesníček a otřela si oči.

„Já vím,“ řekla Sára tiše a pohládila tetu po paži. „Jsem vám vděčná, že jste byla ochotná mě podporovat, když se má matka rozhodla, že společenský život je příliš... náročný pro její křehké zdraví. A vážím si všech příležitostí, které jste mi nabízela, i když to tak nevypadá. Víím, že pro mě chcete jen to nejlepší.“

Jenže... váš pohled na to, co je pro mě nejlepší, je jiný než můj.“

„Vážně si myslíš, že budeš celý život doopravdy šťastná jako stará panna, která pomáhá nějaké urozené dámě v sirotčinci anebo pracuje pro ony legislativní výbory?“ otázala se teta. „Když zůstaneš sama a bez pomoci, zatímco tvoji aristokratičtí přátelé budou vychovávat své potomky? Zatímco ty budeš bezdětná a nikdo tě neutěší, až tvá matka, já a markýza Trentová zemřeme. Protože si neumím představit, že bys snesla být pod jednou střechou se svým bratrem a tou pošetilou a hloupou osobou, s níž se oženil!“

Možná přece dosáhnu nějakého pokroku, pomyslela si Sára. Dosud jí teta donekonečna opakovala, že nejlepší je pro ni manželství. Jakékoli manželství. Možná však konečně začíná chápat, že provdat se za typického, nudného džentlmena z lepší společnosti, s nímž by neměla nic společného, není pro ni to pravé. Takový muž by určitě nesdílel její názory a nesohlasil by s nimi, pokoušel by se omezit nebo jí dokonce zakázat její aktivity a nejspíš by svou nepřiliš půvabnou a tichou manželku nechal, aby mu vedla dům, zatímco sám by si užíval s hezčí a přitažlivější ženou.

Jako to dělal její otec.

Zatímco politicky aktivní džentlmen ji sice mohl v jejích názorech povzbuzovat a chválit ji, když však došlo na manželství, obvykle si vybral za nevěstu obyčejnou a průměrnou dívku ze stejných kruhů.

A to její vyhlídky na manželství značně zužovalo. Nebylo tedy divu, že nyní netoužila po ničem jiném než po nezávislém životě.

„Myslím, že tak dokážu být šťastná, ano,“ řekla Sára. „Zasvětim svůj život práci na věcech, na nichž mi skutečně záleží. Víím, že jsem vás zklamala,

tetičko Pattersonová, ale ten obvyklý kolotoč zábav, večerí a hostin, který tolik těší většinu urozených dam, mě prostě vůbec nezajímá.“

Teta si smutně povzdechla. „To mi tvrdíš celý uplynulých pět let.“

„Ale nyní mě třeba konečně poslechnete! A navíc jste mi s maminkou slíbily, že až skončí společenská sezona, dovolíte mi, byť nerady, abych se odstěhovala s Emmou a Olivíí do domu na Judd Street, kde se budeme společně věnovat naší veřejně prospěšné práci.“

„Až na to, že slečna Henleyová i slečna Overtonová místo toho daly moudře přednost manželství,“ zdůraznila teta a v očích se jí vítězoslavně zablesklo.

„Kdybych měla zaujmout džentlmena, jehož duch, srdce a cíle by mě uchvátily, jako se to Emmě stalo s lordem Theem a Olivíí s plukovníkem Glendenningem, pak bych se sňatku nebránila. Jak jste však sama poznamenala, za ta léta jsem nepotkala nikoho, s nímž by k podobnému zázraku došlo.“

„A nikdy k němu ani nedojde, když se budeš stranit společnosti,“ odsekla teta. „Nesmíš se schovávat někde v ústraní jako společnice a smířit se s rolí staré panny!“

„Tak pojďme uzavřít dohodu. Budu-li souhlasit s tím, že budu i nadále vystupovat jako dívka na vdávání, dovolíte mi stát se společnicí markýzy? Jistě si vzpomínáte, že od svého pádu z koně před dvěma roky churaví a často trpí bolestmi. A já nebudu placená společnice, spíš budu její tajemnice. Budu jí k ruce, abych vyřídila její korespondenci, pomohu jí pořádat společenské akce a doprovodím ji na ně, bude-li si to přát. Bude to jakási křesťanská pomoc. Nyní pobývá v Londýně, takže mohu zůstat zde s vámi a s matkou. A pomáhat jí neznamená, že se

budu někde schovávat! Markýza se navzdory svému zranění pohybuje v těch nejvyšších společenských kruzích. V jejím doprovodu budu mít ještě lepší příležitost potkat nějakého úžasného mladému muže, který mě třeba přiměje vstoupit do manželství.“

„Tak tedy dobře,“ přikývla teta. „Myslím, že bys mě k tomu nakonec přemluvila tak jako tak. Bože, na to, že ve společnosti sotva prohodíš pár slov, dokážeš být velice výmluvná, když na to přijde!“

„Takže smím navštívit lady Trentovou a oznámit jí, že mohu začít?“

„Nikdy jsem si nemyslela, že se dožiji dne... má drahá neteř a *společnice*!“

„Laskavá, křesťanská spolupracovnice,“ opravila ji Sára.

Lady Pattersonová zavrtěla hlavou, jako by tím chtěla Sáře naznačit, že změnou formulace není její návrh o nic přijatelnější.

„Ale... ano, smíš ji navštívit,“ přikývla nakonec odevzdaně.

„Děkuji vám. Jste ta nejlepší tetička na světě!“ Nadšená Sára vyskočila a bouřlivě tetu objala.

„Proboha,“ ohradila se stará dáma, „dávej pozor na můj čepec!“

„Ihned se za ní vypravím,“ prohlásila Sára a zamířila ke dveřím. „Lady Trentová pozvala členy parlamentního výboru, který má dohlížet na nově jmenované inspektory práce. Mají pobývat na jejím venkovském panství Brayton Hullford v Derbyshire, navštívit manufaktury v kraji a zkontrolovat, jak je dodržován zákon o práci v továrnách schválený v loňském roce. Markýza a ostatní členové výboru měli stejně jako já obavy, zda by ji organizace tak velké společenské akce až příliš nezatěžovala a nevyčerpala ji.“

„Tak to bylo od tebe hanebně mazané!“ zvolala lady Pattersonová káravě a Sáře zahrozila prstem. „Zajistila sis můj souhlas se svým návrhem *dřív*, než jsi mi sdělila, že kvůli své nové práci opustíš Londýn ještě před koncem sezony!“

„Ta skončí tak jako tak už co nevidět. A vy nikdy nezůstáváte v Londýně celé léto. Takže se nejspíš příště setkáme v Kentu.“

„A dříve ne?“ bědovala lady Pattersonová. Pak opět potřásla hlavou a řekla: „Tak už jdi, než si to ještě rozmyslím!“

Sára jí poslala vzduchem polibek, a když vycházela ze salonu, musela se pro sebe usmát. Poprvé od chvíle, kdy nečekané sňatky jejích přítelkyň navždy zmařily její naději, že opustí matčin dům a povede nezávislý život, měla možnost najít další způsob, jak uskutečnit to, o čem snily tyto tři vážné a do knih ponořené dívky od okamžiku, kdy se seznámily na Akademii pro mladé dámy paní Axminsterové.

Jistě, své kamarádky bude postrádat. A ačkoli se radovala z jejich štěstí, práce pro lady Trentovou nebude totéž jako společná domácnost se dvěma přítelkyněmi, které pro ni byly nejdražšími lidmi na světě.

Odhodlaně se snažila nepodlehnout smutku, který ji přepadl pokaždé, když si na ně vzpomněla. Obě byly nyní daleko od ní. Emma s lordem Theem na velké okružní cestě po Evropě a Olivie zpět na manželově panství v Somersetu. Třebaže Sára nemohla očekávat, že jí lady Trentová kamarádky nahradí, doufala, že bude příjemnou, laskavou a zajímavou společnicí, jak se Sáře jevila během krátkých schůzek Dámského výboru.

Pokud by se však ukázalo, že se spolu neshodnou, a člověk by nemohl vyčítat ženě trpící neustálými

bolestmi, že je nevrlá, může Sára po cestě do Derbyshire zdvořile odstoupit od veškerých dalších závazků.

Vidina odjezdu z Londýna jí zlepšila náladu a ovládlo ji vzrušení, jen na to pomyslela. V Derbyshire měla spolu s lady Trentovou v úmyslu doprovázet členy parlamentního výboru na jejich inspekcích v textilních továrnách. Nabízela se jí tak jedinečná příležitost, nesrovnatelná s novinovými či parlamentními zprávami z druhé ruky, vidět na vlastní oči životní podmínky dětí pracujících v továrnách, jejichž těžký úděl jí tak ležel na srdci a jejichž zájmy se rozhodla prosazovat a chránit.

Když šla po schodech, aby si ze svého pokoje vzala plášť a klobouk, musela se zasmát. Kdyby její teta jen tušila, že její drahá neterť během své návštěvy v Derbyshire navštíví továrny zaměstnávající převážně chudé děti a ženy, zamkla by ji v ložnici.

Místo toho se však nyní vypraví za lady Trentovou, aby jí sdělila, že má svolení rodiny doprovázet ji na její cestě. Už se nemohla dočkat, až začne.

Navzdory zbožným nadějím lady Pattersonové však Sára upřímně pochybovala, že mezi členy parlamentního výboru či mezi inspektory, které parlament jmenoval, objeví nějakého zajímavého džentlmena, jenž by ji chtěl zlákat, aby s ním vstoupila do stavu manželského.

O dva týdny později stál Cameron Fitzallen u stolu ve své kanceláři v Hughesových bavlnářských dílnách nedaleko Knively a snažil se potlačit své podráždění, když mu majitel, pan Hughes oznámil, že později odpoledne přádelnu navštíví parlamentní výbor.

„My se nemáme čeho obávat, drahý Came,“ pravil pan Hughes. „Řídíme naši přádelnu příkladně

a pracovní podmínky našich dělníků jsou mnohem lepší než normy stanovené továrním zákonem.“

„Já se nebojím toho, co tady najdou. Mám ale zlost, že musím dělat chůvu dalším omezeným cizím lidem a provázet je po prádelně, jen aby pak měli zábavné téma pro své přátele v Londýně. Pro mě je to naprostá ztráta času. Pouze ti, kteří pracují v našem oboru a rozumí mu, vědí, jak změnit věci k lepšímu.“

„Vím, že pro návštěvy různých výborů nemáš moc pochopení,“ odpověděl pan Hughes. „Ale někdy názor či podnět někoho nezaujatého není na škodu. Vlastně mám za to, že pan Pennington, člen výboru a poslanec za Derby, k nám chtěl přivést ostatní členy především proto, aby viděli, jak se má prádelna řídit... dřív, než navštíví další továrny, které potřebují... jistá zlepšení.“

„Jsme pochopitelně hrdí na vše, co jste tady vybudoval,“ prohlásil Cameron a pohlédl na svého učitele se směsí úcty a obdivu. „Všichni od mistrů až po posledního vazače se s radostí pochlubí svou prací.“

„A ty mě ušetříš dalších protestů, že musíš skupinu provést po továrně anebo k nim poté promluvit. Ne nadarmo jsem trval na tom, že se musíš naučit mluvit jako londýnský boháč! Tebe budou poslouchat mnohem pozorněji než mě s mým silným severoanglickým přízvukem.“

„Měli by vám naslouchat,“ namítl Cameron. „Máte tytéž odborné znalosti jako já. A mnohem větší zkušenosti.“

„Jenže v životě tomu bývá často tak, že rozhoduje zjev. Elegantní oblek a mluva, jako bys byl jedním z nich, to vždy zabere. Dnes a i pak, až budeš shánět nové investory pro své další plány na rozšíření výroby.“

Cameron se usmál.

„Investice s radostí přenechám vám. Já se soustředím na stroje. Možná vypadám a mluvím jako džentlmen, ale nejsem jedním z nich.“

Hlavou mu bleskla nepříjemná vzpomínka na bídny život v Londýně následovaná záchvěvem hněvu. Obojí rychle potlačil.

„Aniž by mi za mák záleželo na jejich mínění, ti, kteří se jako džentlmeni narodili, mi můj původ nikdy nezapomenou.“

„Tak to bohužel v našem světě chodí,“ přikývl pan Hughes. „Kéž bychom se dožili doby, kdy bude člověk hodnocen nikoli podle svého původu, ale podle toho, čeho v životě dosáhl. Ano, já jsem s podnikem začal a postaral se o kapitál. Ale jsi to ty a tvé vynálezy a vylepšení, tvé studium práce a technických postupů ostatních, díky nimž jsou Hughesovy dílny tak výnosné.“

„Děkuji vám, pane. Vážím si vaší důvěry.“

Pan Hughes se ušklíbl.

„Však bych měl mít zatracenou důvěru v muže, je- muž chci svůj podnik předat! Jako první z několika dalších textilních továren, které chceš řídit, můj ctižádostivý mladíku? Ach ano, čekám, že se už nemůžeš dočkat, až vyzkoušíš některé z oněch technických vynálezů, o nichž jsi četl! K tomu říkám jediné: já se postarám o investory, kteří budou kvůli tvým dalším novotám určitě reptat. A ty se postarej, aby prádelna i nadále vydělávala.“

„To mám také v úmyslu, pane.“

V tu chvíli se ozvalo zaklepání na dveře a do kanceláře vešla dívka, která pracovala u mykacího stroje.

„Co se děje, Jenny?“ zeptal se Cameron.

„Promiňte, pane Hughesi, ale posílá mě Lennox, abych přivedla pana Fitzallena. Má nějaké potíže s olejováním u jednoho z doprůvadacích strojů.“

„Vzhledem k tomu, že se tady může výbor objevit každou chvíli, radši jdi ten stroj opravit hned,“ řekl pan Hughes.

„Ano, pane,“ odpověděl Cameron. „Pojďme, Jenny.“

Poté, co s dívkou opustil kancelář, obklopil ho hluk strojů, který přehlušil jakýkoli jiný zvuk. A Cameron přiměl k úsměvu. Když jako šestiletý kluk poprvé vešel do přádelny, klapání a rachocení ho naplnilo úžasem a vyděsilo ho, ale na první pohled se do složitých strojů zamiloval, a kdykoli na ně pohlédl, pocítil vzrušení, které nikdy nevyprchalo. Všechny ty páky, kladky, převody, dráty, válce, bubny a cívky ho fascinovaly a od té doby nepřestal studovat jejich souhru a elegantní jazyk pohybu a účinnosti.

Spěchal za Jenny a v duchu si říkal, že to jako sirotek z farního chudobince dotáhl daleko. Za dvacet pět let se z čističe, který zametal prach a odstraňoval smotky bavlny a další nečistoty zpod strojů, vypracoval na hlavního ředitele, který navíc hledal způsoby, jak zlepšit bezpečnost i výkonnost přádelny.

Malá zlepšení, která provedl, nejprve zaujala jeho mistra a posléze i samotného majitele, pana Hughe-se. Rozpoznal, jaký potenciál v sobě chlapec má, a poslal ho do školy. A záhy mu pan Hughes továrnu předá, aby ji rozšířil a zlepšil ještě víc, pomyslel si Cameron vzrušeně.

Gestem se rozloučil s Jenny, která se vrátila k mykacím strojům, a vešel do rozlehlejší haly, kde stály doprácovací stroje. Do tváře ho uhodilo vedro a vlhko. Lennox, jeden ze starších a zkušených přadláků, už na něho čekal, zamával na něho a ukázal na stroj, s nímž měl potíže. Zastavil ho, ale problém se objevil na nejméně přístupném místě.

Cameron odložil kabát, vestu a vázanku, předal

vše Lennoxovi a vyhrnul si rukávy košile. Z vyhublého sirotka vyrostl vysoký a mohutný muž se širokými rameny, který se už nedokázal protáhnout pod stroj, jako když byl malý chlapec. Cameron se však k problematickému místu musel nějak dostat, což byl ožehavý krok, při němž se musel vyhnout tomu, aby zničil sprádanou přízi, anebo zachytil rukou o jeden z člunků.

Řešení podobných problémů však bylo tím, co Cameron vždy miloval: využít úhly, točivou sílu, obratnost a důvtip a také důvěrnou znalost stroje a toho, jak funguje, a úspěšně ho opravit. Naznačil Lennoxovi, že zvažuje situaci, pak si klekl a pozoroval vzpurnou část zespodu, opět vstal a studoval místo z různých úhlů. S uspokojením se rozhodl pro nejlepší řešení, poslal Lennoxovi pro olejníčku, znovu si klekl a pustil se do práce.

Zcela se soustředil na svůj úkol, a tak si všiml pana Hughese a skupinky cizích lidí vcházejících do haly až ve chvíli, kdy skončil a opět se postavil. Nepochybně to byli členové parlamentního výboru.

Právě podával olejníčku zpět Lennoxovi, když zjistil, že mezi sedmi nebo osmi příchozími jsou také dvě ženy. Zamračil se a říkal si, proč výbor s sebou přivádí i dámy. Jedna z nich, starší, v elegantním plášti a s turbanem na hlavě, se opírala o druhou ženu, která jí při chůzi zjevně pomáhala.

Druhá dáma se k němu obrátila a pohlédla na něj. Cameron ztuhl, neboť si uvědomil, že tato dáma je nejen o hodně mladší, ale také velice půvabná.

Vypadá jako anděl z obrázků, napadlo ho mimoděk. Vlnité světlé vlasy jí rámovaly jemný, bledý obličej, v němž zářily překrásné šedomodré oči, které si ho tázavě měřily. Přes ramena měla přehozený tmavomodrý plášť, který zdůrazňoval křivky až příliš

vnadné, než aby mohly náležet jednomu ze členů nebeské družiny.

Cameron si náhle uvědomil, že stojí a zírá na ni. Neměl na sobě kabát, ani vestu, košili měl rozhalenou téměř až k pasu, rukávy vyhrnuté. Což pro každého, kdo pocházel z uhlazeného a zdvořilého světa smetánky, znamenalo, jako by byl praktický nahý.

S tvářemi zrudlými rozpaky vytrhl Lennoxovi z ruky své svršky a začal si spěšně oblékat vestu a kabát a kolem krku si přehodil vázanku. Neměl čas ji náležitě uvázat, ale nedbalý uzel alespoň přidržel okraje košile u sebe, takže vypadal upraveněji.

Co, proboha, dělá mladá, přitažlivá a urozená dáma v Hughesově továrně? A navíc tam vypadá právě tak nepatříčně, jako by on vypadal na recepci v paláci St James's.

Usmál se a snažil se potlačit silnou smyslnou reakci, kterou v něm dívka vyvolala. Zamířil ke skupince a doufal, že až skončí prohlídka a všichni se vrátí do kanceláře, kde měl zodpovědět případné dotazy, přestane ho návštěvnice svým zjevem rozptylovat, jinak by mohl zapomenou proslov, který si připravil.

Koneckonců, obdivovat fyzické přednosti dámy z vyšší společnosti mělo pro něj zhruba stejný praktický význam, jako kdyby obdivoval krásu nedosažitelné nebeské bytosti.

DRUHÁ KAPITOLA

Majitel továrny pan Hughes posunky naznačil, že ještě s prohlídkou nezačal, a tak se návštěvníků ujal Cameron. Provedl je továrnou, aby jim ukázal celý postup výroby, od čištění surové bavlny od semen a jiných zbytků na potěracích strojích, přes mykání, kdy se bavlna zpracovávala do dlouhých pramenů, po přepřádání a dopřádání vláken na dalších strojích, kde se dále natahovala a stáčela, až se proměnila v přízi, která se navíjela na vřetena a cívky a putovala do tkalcovny.

Tkalcovské stavy byly umístěny v jiné budově a odtud zavedl Cameron skupinu zpět do kanceláře, kde na ně měl čekat pan Hughes.

Kvůli hluku strojů byla diskuse během prohlídky vyloučena, a proto Cameron rukou ukazoval na stroje a naznačoval jejich funkce. Při tom téměř proti své vůli neustále obracel pozornost k dámám. Pokud jejich soustředěné a napjaté výrazy, s nimiž se rozhlížely kolem sebe, naznačovaly nefalšovaný zájem, pak je prohlídka skutečně zaujala, ačkoli si Cameron nedovedl představit, jaký by k tomu mohly mít důvod kromě obyčejné zvědavosti.

Pan Hughes je uvítal ve dveřích kanceláře.

„Pánové a dámy, prosím, račte jít dál. Smím vám oficiálně představit ředitele továrny, pana Camerona

Fitzallena? Milý Came, toto je lady Trentová, která byla tak laskavá a ubytovala výbor během jeho inspekční cesty po kraji na svém sídle Brayton Hullford. A toto je její společnice, slečna Standishová. A dále je zde předseda výboru, sir Henry Wright, lord Cleve, poslanec za Derby pan Pennington a konečně pan Marsden.“

Cameron se s hosty se vzájemnými úklonami pozdravil.

„Neposadíme se?“ pokračoval pan Hughes a pokynul k židlím, které dal přinést do místnosti.

„Dejme si trochu čaje. Můžeš začít podávat občerstvení, Hannah,“ dodal a otočil se k ženě s čepečkem na hlavě a v dlouhé bílé zástěře, která začala roznášet šálky a podávala je každému návštěvníkovi.

Když se všichni usadili a trochu osvěžili, pan Hughes se zeptal: „Tak co si myslíte o naší továrně?“

„Velice působivá,“ odpověděl lord Cleve. „Sir Henry, který, jak sám dobře víte, již navštívil celou řadu manufaktur, nám vyprávěl, že váš podnik je ve svém oboru na špičce, i pokud jde o zavádění nových a průkopnických metod. Je to jedna z prvních textilních továren, která spojila výrobu příze s tkaním látek. Velmi efektivní postup!“

„Naši výkonnost zvyšuje i to, že máme stálé a dobře zaškolené dělníky,“ podotkl Cameron. „Mnohým z nich poskytujeme ubytování a také zajišťujeme školní výuku pro všechny děti do věku čtrnácti let.“

Lord Cleve pozvedl obočí.

„Je školní výuka dětí nezbytná?“

Lehce pohrdavý ton v jeho hlase Camerona okamžitě popudil. Cleve určitě patřil mezi ty zahálčivé a neužitečné syny boháčů, kteří jsou přesvědčeni, že vzdělání dětí z nižších vrstev je ztrátou času i prostředků.

Dětí, k niž také sám kdysi patřil.

Dřív, než se zmohl na prudkou a pravděpodobně i neuváženou odpověď, zasáhla lady Trentová.

„Lorde Cleve, jistě si jako džentlmen a dobrý křesťan přejete, aby si každý Angličan a také každá Angličanka uměli sami číst v bibli. A aby otec rodiny uměl počítat, a dokázal tak hospodařit se svou mzdou a výdaji na živobytí a uměl se podepsat na smlouvy a listiny.“

Cameron si vzpomněl, že lady Trentová je ovdovělá markýza, která má vyšší postavení než syn hraběte s čestným titulem.

Lord Cleve si to asi také uvědomil, a ačkoli se zatvářil dopáleně, přikývl. „Ovšem, máte pravdu, lady Trentová.“

„Kolik vyučovacích hodin vaše továrna dětem nabízí?“

Cameronu překvapilo, že tuto otázku položila ta krásná světlovlasá dáma, kterou se snažil co možná ignorovat. Váhavě pohlédl jejím směrem a opět pocítil téměř hmatatelnou sílu, která ho k ní přitahovala. Snažil se ovládnout a stroze odpověděl: „Zajímáte se o vzdělání v továrně, slečno Standishová? Myslel jsem, že vy dámy máte jen roli hostitelek výboru.“

Sir Henry si odkašlal.

„To ano, ale kromě toho se dámy zabývají i mnoha dalšími věcmi, pane Fitzallene. Lady Trentová a slečna Standishová jsou členkami dámského výboru pro parlamentní reformu, řízeného lady Lyndlingtonovou. Její manžel je význačný politik a jeden z předních stoupenců reformy v parlamentu. Členky výboru vykonávají velmi záslužnou práci, píší dopisy poslancům, aby je přiměly podpořit například zákony proti obchodu s otroky, zasazují se o rozšíření volebního práva a o ochranu dětí pracujících v továrnách.“

Ze zasutých obrazů z dětství se Cameronovi opět vynořily bolestné vzpomínky. Vzpomínky na nepřetržitou řadu inspekcí v chudobinci, na členy různých výborů často vedených nejvýznamnější dámou z farnosti, na naděje, které jejich návštěvy vždy vzbudily a které nakonec pokaždé skončily hořkým zklamáním.

Ačkoli se tyto vzpomínky snažil rychle potlačit, vyvolaly v něm hněv a zatrpkllost natolik silné, aby zadusily jakýkoli nepřístojný zájem o slečnu Standishovou, jež ho tolik přitahovala. Neboť jedna věc, kterou stále nedokázal tolerovat, bylo namyšlené panstvo, které se bavilo tím, že se chlubilo svým zápallem pro „dobrou věc“.

„Chvályhodné,“ odsekl a věděl, že se musí hostů zbavit dřív, než úplně ztratí nervy. „Můžeme se vrátit k vašim otázkám? Jistě máte napilno a nemůžete se už dočkat, až se vypravíte do dalšího cíle vaší cesty,“ řekl chladně.

Následujících několik minut, kdy hosté popíjeli čaj, se Cameron donutil odpovídat na závěrečné otázky týkající se výroby, pracovní doby, najímání dělníků a výhod nových mechanických tkalcovských stavů oproti starým ručním strojům.

Hosté dopili, sir Henry poděkoval panu Hughesovi za přijetí a všichni vstali. Pan Hughes všem rovněž poděkoval za pozornost a doprovázel je ven z kanceláře.

Avšak slečna Standishová s odchodem otálela.

„Neodpověděl jste mi na můj dotaz, pane Fitzallene.“

Protože jsem nechtěl ztrácet čas s tím, abych uspokojil vaši hloupou zvědavost a momentální nadšení.

Navzdory svému podráždění si však nemohl nevšimnout jemné fialkové vůně, která ji obklopovala,

jejích zářivě zlatých vlnitých vlasů a půvabně kulatých tváří. Nebo jejích růžových rtů volajících po polibku či kypřích křivek patrných i pod silným pláštěm.

A toto vědomí a fakt, že nedokáže odolat jejímu kouzlu, ho i přes jeho pohrdání podráždilo o to víc, a tak zlost zvítězila nad jeho dobrým vychováním.

Hluboce se jí uklonil a s přehnaně servilním výrazem hodným ruského nevolníka plazícího se před svým pánem, řekl: „Omlouvám se, slečno. Nechtěl jsem být nezdvořilý.“

K jeho údivu zjevně jeho gesto pochopila správně, tedy nikoli jako smířlivou omluvu, nýbrž jako výraz pohrdání. Tváře jí zčervenaly, naznačila pukrle a zamířila rychle ke dveřím. Vzápětí se však zastavila na prahu a otočila se k němu.

„Proč se mi vysmíváte a vyhýbáte se odpovědi? Protože jsem jen žena, a nejspíš bych proto vaši odpověď nepochopila?“

„Pokud jde o hloubku ženského chápání, k tomu se nemohu vyjádřit. Pouze si myslím, že tu informaci nepotřebujete. Koneckonců už za měsíc se vy a váš výbor zaměříte na další z vašich drobných dobrých skutků a na děti v Hughesových dílnách nadobro zapomenete.“

„Takže jsem podle vás neužitečná, povrchní a nestálá? Jak se vůbec opovažujete, pane? Nic o mně nevíte!“

„Správně. Vůbec vás neznám, má paní,“ odsekl.

Slečna Standishová zrudla ještě víc, ale navzdory očividným rozpakům si stála za svým.

„Nejsem žádná *vaše paní*. Jsem jen občanka, která se upřímně zajímá o vzdělání a životní podmínky dětí pracujících v textilních továrnách. Můj zájem trvá už několik let a této věci se hodlám věnovat i v budoucnu!“

Cameron musel připustit, že argumentovala dobře. To ale dělali i ostatní. „Možná vám vaše nadšení vydrží. A pokud ano, snad bychom si o té věci mohli promluvit.“

„Ujišťuji vás,“ odsekla a hlas se jí chvěl hněvem, „že mé nadšení vydrží mnohem déle než vaše zdvořilost a respekt, které jste mi právě projevili. Přeji pěkný den, pane Fitzallene.“ Kývla na pozdrav a s neobvyklou důstojností vyšla z kanceláře.

Cameron se ihned zastyděl, že ji tak provokoval, a když se za ní zavřely dveře, v duchu zaklel a otřel si rukou orosené čelo. Jeho vztek na všechny ty vznešené výbory, které navštěvovaly chudobinec, v němž byl jako dítě uvězněn, a na jejich neurčité a nesplněné sliby, zjevně ještě nevyprchal, naopak v němž vzplál stejně silně jako kdykoli předtím. Přesto neměl dopustit, aby ho zcela ovládl.

Slečna Standishová měla pravdu. Neznal ji a nevěděl, zda je její zájem o děti v továrnách upřímný. Přinejlepším se choval hrubě k jednomu z hostů svého zaměstnavatele a přinejhorším byl nespravedlivý a naprosto se v ní mýlil.

Možná jí dlužil omluvu. Ačkoli netušil, jak by jí měl vysvětlit svou reakci, aniž by odhalil své skutečné mínění o její společenské třídě a jejích aktivitách, čímž by ji nejspíš urazil ještě víc.

Naštěstí bylo málo pravděpodobné, že by k tomu dostal příležitost. Výbor měl na programu jen tuto jedinou návštěvu Hughesových bavlnářských dílen. A Cameron si nedovedl představit, kde jinde by se on, ředitel továrny, mohl znovu setkat se slečnou Standishovou, společnicí ovdovělé markýzy.

Rozčarovaná Sára s tvářemi zrudlými hněvem spěchala, aby dohonila svoji skupinu. Ten protivný,

arogantní, přezíravý chlap! Zlehčoval její zájem jen proto, že je žena? Anebo měl ke své hrubosti jiný důvod?

Zhluboka se nadechla, aby se uklidnila, a připomněla si, že od této chvíle by si měla zvyknout na pohrdání, s nímž mnozí muži jednali se ženami, které se odvážily překročit hranice svého domácího království. Pokud byl ovšem toto důvod jeho chování. Pan Fitzallen byl pouze jedním z dlouhé řady mužů, kteří očividně považovali její zájem o parlamentní reformu za naivní a povrchní, ba co hůř za nepřírozený a neženský.

Možná naivně předpokládala, že jako ředitel továrny, který si musel své postavení vydobýt tvrdou prací a schopnostmi, by měl mít o ženské inteligenci vyšší mínění a měl by věřit, že ženy jsou schopné hrát ve světě větší roli, než jakou hráli průměrní muži z její třídy.

Vždyť sám zaměstnával spoustu žen!

Věděla, že Hughesovy dílny jsou považovány za vzor textilních továren. Byl Fitzallen nedůtklivý a netrpělivý, protože ji i členy výboru pokládal za lidi, kteří ho jen zdržují od jeho důležitých úkolů? Anebo se jich chtěl co nejrychleji zbavit, aby se nesetkali s jeho dělníky a nemohli se jich na nic zeptat? Skutečně měl na srdci blaho dětí v továrně, které pro ni tolik znamenaly? Anebo to byl ředitel, který chce pouze vydělávat na jejich práci?

S nezasevěnými lidmi pochopitelně neměl trpělivost.

Fakt, že ignoroval její otázku, jí měl ihned napovědět, jaké má o reformátorech mínění. Tak proč se zastavila, aby si s ním promluvila? Obvykle byla plachá a zdráhala se vyjádřit své názory, vždy se vyhýbala konfliktu. Opravdu si myslela, že se jen nechá vyvést

z míry a zapomněl na její dotaz? Anebo jí chtěl dát najevo, že je až přehnaně horlivá a strká nos, kam nemá?

Možná trvala na svém, protože vůči němu cítila cosi silného a nečekaného... Sama nevěděla, jak své pocity popsat. Jako jakési spojení? Společný zápal pro změny? Vzájemnou přitažlivost?

Jednal se sebedůvěrou člověka, který je zvyklý velat. A byl velice přitažlivý. Se svou vysokou, mohutnou a vypracovanou postavou, odhodlaným výrazem a obličejem s tmavými, inteligentními očima a lesklými, tmavými a vlnitými vlasy, které mu padaly do čela, by upoutal pozornost jakékoli ženy, která by se ocitla v jeho blízkosti.

Ačkoli byl ustrojen a mluvil jako džentlmen, zjevně jím nebyl. Žádný urozený muž by nepracoval rukama v továrně.

A žádný džentlmen by v přítomnosti dam neodložil své svršky.

Když si vzpomněla na to, jak ho poprvé spatřila, projel jí horký prchavý záchvěv vzrušení. S vyhrnutými rukávy a rozhalenou košilí, se silným krkem a širokými rameny stál a velkýma rukama se obratně nořil do útrob opravovaného stroje, mezi bavlněná vlákna a ozubená kola. Vypadal... primitivně, působivě... a snad i nebezpečně.

Vůbec ne jako vysoce vzdělaný, urozený a zanícený politik, který ji dřív přitahoval. Jako muž, který dokázal řečnit na půdě parlamentu a rovněž tak naslouchat obavám voličů – či továrních dělníků. Zdvořilý, úslušný.

Pan Fitzallen i přes své uhlazené vystupování vypadal spíš jako člověk, který své oponenty raději přesvědčí pěstmi než chytrými argumenty.

Před oběma podobnými typy mužů by se měla mít na pozoru.

Během prohlídky cítila mnohokrát jeho pohled, pohled, který naznačoval obdiv a vyvolával v ní nervózní chvění. Pocit, že ho zaujala tak, jako on zaujal ji, byl pro ni nový a nezvyklý a přiměl ji zdržet se a oslovit ho. Měla dojem, že se mu líbí, a proto ji zaskočilo a ohromilo, když ji tak nečekaně odbyl.

Zjevně se mýlila. Nelíbila se mu. Ani on se jí nelíbil.

Když si představila tetu, lady Pattersonovou, jak by reagovala, kdyby se jí Sára přiznala, že sama oslovila ředitele přádelny, musela se ušklíbnout. Než by teta omdlela, nejspíš by ječela tak hlasitě, že by ji bylo slyšet před tři ulice a v celém Londýně by nebylo dost cichací soli, která by ji probrala k vědomí.

Navzdory očividnému pohrdání, které jí dal pan Fitzallen najevo, a jeho nebezpečnému kouzlu, které by ji mělo varovat, nedokázala Sára potlačit zvědavost, co je ten muž vlastně zač. Byl to tak energický a zapálený mladík s velkými odbornými znalostmi, jehož si jeho zaměstnavatel zjevně velice vážil. Náhle si Sára uvědomila, že to byl právě pan Fitzallen, jenž členy parlamentního výboru prováděl továrnou a odpovídal na jejich dotazy, nikoli její skutečný vlastník.

Odkud Cameron Fitzallen pocházel a jak se vyšvihl na svou současnou pozici? Byl synem farmáře, který opustil půdu a nechal se zlákat příslibem pravidelné mzdy a vidinou postupu a úspěchu? Anebo tento muž, který s téměř něžnou obratností přiměl obrovský doprřádací stroj k chodu, býval kdysi chlapcem okouzleným technikou? V určitou dobu musel chodit do škol jinde, protože mluvil bez silného severoanglického přízvuku, který měl pan Hughes.

Kdyby měla dost odvahy a přiměla ho, aby s ní hovořil o otázce péče o dětské dělníky, kdyby si o ní zlepšil mínění natolik, že by to připustil, jeho

odpovědi by mohly být nesmírně poučné. Byl tak jiný a mnohem zajímavější než všichni ti nesmírně nudní a obyčejní muži z její třídy, s nimiž se ve společnosti běžně stýkala. Lišil se od nich asi tak, jako se indický tygr liší od domácí kočky.

Její zvědavost a jeho překvapující přitažlivá síla soupeřily s její nedůvěrou a těžce vydobytou opatrností.

Co ji to popadlo? Stydlivá a tichá Sára Standishová nikdy nebyla odvážná, natož aby si troufla pouštět se do diskusí s nepředvídatelnými cizími muži.

I kdyby ji však tato podivná zvědavost neopustila, neměla příležitost ji ukojit. Pokud jí bylo známo, výbor měl navštívit každou továrnu ze seznamu pouze jednou. Na protivného a přitom přitažlivého Camerona Fitzallena jí tak zůstane jen znepokojivá vzpomínka.

Potlačila iracionální záchvěv lítosti, dostihla lady Trentovou a s úsměvem jí nabídla své rámě.

TŘETÍ KAPITOLA

O týden později vešla Sára do jídelny sídla Brayton Hullford a ukazovala služce, která ji následovala, kam má postavit několik váz s květinami. Sama je právě naaranžovala na ozdobu jídelny, kde se měla podávat večere pořádaná pro členy výboru, několik nižších šlechticů z okolí a majitele továren, které výbor nedávno na své inspekční cestě navštívil.

Když byl tento poslední úkol splněn, zastavila se Sára v jídelně a spokojeně se rozhlédla kolem sebe. Stříbro a broušené sklo zářilo ve světle rozsvícených svícňů rozestavěných na stole, postranní bufetový stůl byl připraven na několik chodů, které Sára objednala v kuchyni, a majordom Thurston už vítal první hosty, kteří se začali scházet v salonu.

Ačkoli oficiální hostitelkou večere byla markýza, cítila Sára velké uspokojení. Věděla, že je to ona, kdo celý večer naplánoval, a po souhlasu lady Trentové s jejími záměry se postaral o jejich uskutečnění. Květinová výzdoba byla posledním detailem, který musela dokončit, než vyzvedne lady Trentovou, která zatím odpočívala a připravovala se na náročný večer ve svých pokojích.

Ačkoli Sára pomáhala své tetě při různých společenských akcích, které lady Pattersonová pořádala ve Standish House, její role byla jen zanedbatelná,

neboť teta měla organizaci vždy pevně v ruce. A nyní Sára zjišťovala, že vše řídit samostatně ji neobvykle těší. Avšak ještě víc než to, jak se večere vydaří, ji uspokojovalo vědomí, že když se ujala její organizace, umožnila tím tak inteligentní, zasvěcené a laskavé dámě, jakou byla markýza, pokračovat v její politické činnosti. Pro lady Trentovou s její poraněnou nohou a zády a s bolestmi, které ji často donutily ulehnout, by bylo nesmírně obtížné, ne-li přímo nemožné, podobnou akci uspořádat bez pomoci.

To vše Sáru jen utvrdilo v názoru, že její rozhodnutí odjet do Derbyshire bylo správné. Představovala si, co by ji čekalo, kdyby zůstala v Londýně. Musela by se objevit na několika posledních plesech společenské sezony, kde se dívky, které slavily úspěch a ulovily manžely, škodolibě posmívaly svým soupeřkám a jejich gardedámám, jimž se to nepodařilo a které se shlukovaly do stále zoufalejších skupin.

A v tu chvíli byla Sára nesmírně šťastná, že tomu všemu unikla.

I kdyby jí ke spokojenosti nestačilo vědomí, že dokáže sama řídit velký dům a získat si vděčnost dámy, kterou si rychle velice oblíbila, věděla, že dnes poprvé nebude jen nevýznamnou účastnicí na politické večeři, ale bude oficiální spoluhostitelkou. Už jen při této představě se nemohla ubránit úsměvu.

Po prvním týdnu v Derbyshire nabyla Sára přesvědčení, že stát se pravou rukou lady Trentové je skutečně ta správná cesta k nezávislé budoucnosti. Už se nemohla dočkat, až zasedne k jednomu stolu s několika zákonodárci i s předními průmyslníky a místními šlechtici, kteří si budou vyměňovat názory na účinnost zákona o práci v továrnách a předpokládat, jaké dodatečné změny by bylo vhodné doplnit,

aby ještě víc zlepšily pracovní podmínky dělníků i výkonnost továren.

Lehce si povzdechla. Bylo to pošetilé, ale musela si připustit, že vidinu jinak slibného a nádherného večera kalí malý stín, a sice vědomí, že neuvidí Camerona Fitzallena a neuslyší jeho názory. Pokud by se ho ovšem podařilo přimět, aby je vyjádřil u večere s výborem, který se už „příští měsíc zaměří na další ze svých drobných dobrých skutků“, jak ironicky podotkl. Jeho stěží potlačované pohrdání Sáru nepřestávalo dopalovat.

Přesto jeho vystoupení před výborem během návštěvy v Hughesových bavlnářských dílnách prokázalo, že má nejen hluboké znalosti o strojích a jejich využití k maximálnímu zvýšení výroby, ale hledá i způsoby, jak zlepšit ochranu dělníků. Sára by si s radostí vyslechla některé jeho postřehy.

Ačkoli se pyšnila tím, že je klidná a rozumná, tenký a pošetilý hlásek jí našeptával, zda by ji pan Fitzallen i podruhé přitahoval stejně, jako když ho viděla poprvé.

I kdyby byl pan Fitzallen ze společenského hlediska jen trochu *přijatelný*, hořká zkušenost ji nabádala, aby se vyvarovala muže, který na ni tak silně zapůsobil. Ovšem vzhledem k tomu, že jejich další setkání bylo vyloučené, mohla si podobné bláhové úvahy dopřát. Želbohu její iracionální, ženská zvědavost však zůstane neukojena.

Na večírek lady Trentové byli, bohužel, pozváni pouze *majitelé* továren. I tak, pomyslela si Sára s úsměvem, by některé místní šlechtičky mohlo šokovat, že jejich aristokratická hostitelka zasedne k jednomu stolu s příslušníky buržoazie, ať už jakkoli bohatými či vlivnými.

Odbíjení hodin na krbové římse ji probralo z jejího

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Báječný nový svět.

Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.